

Obeta svätej omše a život katolíckej rodiny

Michal Semín

23. februára 2021 ✙ Cirkev ✙ Liturgia

V evanjeliom úryvku, čítanom v 2. nedeľu po Deviatniku, sv. Pavol vysvetľuje, aký má význam pre náš život, a teda pre cestu k spásu, láska: „*Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci zvonec. A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo. Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, neteší sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží. Láska nikdy nezanikne... A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska.*“ (1Kor 13,1–8,13)

Z týchto slov tiež poznávame, že láskou sv. Pavol nemieni obyčajnú emocionálnu či zmyslovú náklonnosť k druhému, ako je väčšinovo chápaná súčasným svetom. Apoštol národov vo svojej múdrosti iste vedel, že ak neprijmú jeho súčasníci aj neskoršie generácie Krista, bude sa pod pojmom láska propagovať niečo úplne iné, než čo o nej učil z Kristovho poverenia on. Liberálna spoločnosť má síce plné ústa lásky – tých romantických komédií, ktoré jej filmové štáby mystifikačne rok čo rok vyrábajú! – tej lásky, ku ktorej volá sv. Pavol, je v nej však ako šafranu.

Prečo? Liberálny svetonázor vychádza z metafyzickej centrality vlastného ja, odtiaľ aj primát individuálnych práv nad povinnosťami. Ak prejdeme z antropologickej roviny do roviny čisto praktickej, potom sa liberalizmus ľahko prevetlí do egoizmu, túžby žiť si po svojom, bez ohľadu na Boha a blížnych. Takéto poňatie života je s tým kresťanským, pochopiteľne, v príkrom rozpore. Kde inde hľadať základnú príčinu tohto nesúladu, než práve v poňatí lásky? Kým človek opitý svojím ja miluje len vtedy, ak je mu to niečím príjemné či užitočné, kresťanská láska nezištne mieri od vlastného ja v prospech tých druhých. Takýto postoj možno zhrnúť jediným pojmom – ochota k obete.

Že je láska bez ochoty k obete len prázdny pojmom, je hádam jasné. Nie je však nutnou podmienkou len cnosti lásky, ale aj cnosti zbožnosti. Ako to? Veríme, aj rozumom spoznávame, že všetko čo máme, vrátane vlastnej existencie, máme od Boha, že na ňom tiež všetko závisí, že je pôvodcom a cieľom celého stvorenia. Preto sv. Tomáš Akvinský uvádza, že „*je požiadavkou prirodzeného rozumu, aby človek niečo konal pre Božiu úctu*“. Ako sa prejavuje úcta k Bohu náležite? Každým skutkom, vnútorným i vonkajším, ktorým dávame najavo svoju podriadenosť, svoju závislosť na Bohu. Jedným zo základných úkonov bohopocty je obeta.

Obetou sa nazýva vec, ktorej sa človek vzdáva a venuje ju Bohu, aby naznačil, že všetky veci patria Bohu a že ich prijíma od Neho ako dar. Obetou človek nezamýšľa priniesť Bohu nejaký prospech – Boh od svojich stvorení nič nepotrebuje. Je však náležitým vyjadrením vďačnosti človeka Bohu, na ktorom je vo všetkých

mysliteľných ohľadoch závislý. Z obety má teda prospech on sám, nie Boh.

Ako napokon vo všetkých cnostiach, tým najvyšším vzorom obetavosti je Kristus. „*Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil druhým.*“ Na Ježišov život nemožno hľadiť tak, ako by sa k obete na kríži, ktorou nás vykúpil z hriechu, rozhodol až v dospelosti, po tom, čo vykonal štyridsaťdňový pôst na púšti. Boh sa stal človekom práve preto, aby priniesol túto výkupnú obetu, preto je celý Ježišov život zameraný k obete. Kristus sa obetoval nielen z lásky k nám, ale aby tiež priniesol zadostučinenie za nekonečnú urážku Boha hriechom Adama aj nás, jeho potomkov, čím vzdal svojmu Otcovi najdokonalejší úkon bohopocty. A aby ľudstvo v spojení s Ním v tomto úkone bohopocty pokračovalo – a aby nám mohli byť privlastnené úžitky, získané touto obetou – ustanovil obetu svätej omše, ktorá je totožná s obetou kalvárie.

Práve preto je stredom, akousi dušou pravého náboženstva, obeta svätej omše. Tá priznáva Bohu takú poctu, akú by mu nemohli poskytnúť ani milióny zbožných duší. Prečo? Duše sú stvorené, ale pocta, ktorú priznáva Bohu svätá omša, je nekonečná, pretože ju obetuje Boží Syn, ktorého každý úkon, vzhľadom k hypostatickej únii, má nekonečnú cenu. Svätá omša je preto akýmsi súhrnom a vrcholom pravej bohopocty a teda aj našich náboženských povinností.

Preto je navýsosť dôležité, aby omšový obrad túto skutočnosť vyjadroval čo najdokonalejšie. Jednou zo zásad, z ktorých je potrebné pre posudzovanie prípadných liturgických zmien vychádzať, je *lex orandi, lex credendi* – zákon modlitby je zákonom viery. Stručne povedané, ako sa modlíme, tak tiež veríme.

Pri skúmaní bohoslužieb protestantských vyznaní zreteľne vidíme, s akou dôkladnosťou je z nich obetný charakter bohopocty – v modlitbách i symboloch – odstránený. Dôraz je prenesený na prvok hostiny (odtiaľ aj nahradenie pojmu obeta termínom Večera Pánova) a aspekt spoločenstva veriacich. Dôsledok absencie obetného charakteru bohoslužby sa však nepremieta len do liturgického života týchto spoločenstiev, ale aj do vnímania hodnoty obety pre každodenný život kresťana. Tým netvrdíme, že jednotliví protestanti nie sú schopní alebo ochotní žiť obetavým životom (mnohí katolíci si môžu vziať z nich príklad), samotná liturgia ich siekt ich však nevedie k tomuto postoju.

Nás však primárne zaujíma, ako k hodnote obety pristupuje vo svojej liturgii Katolícka cirkev. A tu sa nemôžeme vyhnúť otázke tzv. liturgickej reformy, presadenej po II. vatikánskom koncile zavedením nového omšového obradu. Že nejde len o fiktívny problém, svedčia aj slová vtedajšieho prefekta Kongregácie pre náuku viery kardinála Ottavianiho v jeho teologickom rozbere novej omšovej liturgie:

„Nový omšový rítus sa odkláňa od katolíckeho učenia o svätej omši, ako ho ustanovil a k viere predložil Tridentský koncil na svojom 22. zasadnutí.“

Má tu na mysli predovšetkým tieto dva kánony: „*Ak niekto povie, že vo svätej omši sa Bohu neobetuje pravá a vlastná obeta, alebo že obetovanie nie je nič iné ako dávať Krista za pokrm, nech je vyobcovaný*“ a „*Ak niekto povie, že obeta svätej omše je len obeta chvály a slávy alebo len pripomienka obety kríža, nie ale obeta zmierna, alebo že prospieva len tomu, kto prijíma, ale nie živým a mŕtvym a nemá sa prinášať za hriechy, tresty, zadostučinenia a ostatné potreby, nech je vyobcovaný.*“

Cirkev teda učí, že svätá omša je čo do svojej podstaty obeta, nie hostina, ako občas počujeme z úst progresívne zmýšľajúcich kňazov a teológov. Pred týmto omylom varuje aj pápež Pius XII. vo svojej encyklike *Mediator Dei* (1947):

„Ozaj, znovu a znovu, treba pripomínať, že Eucharistická obeta, svojou podstatou, je nekrvavým obetovaním Božskej obety, čo sa tajomne zračí v oddelení sviatostných spôsobov a v ich obetnej žertve, prinesenej Večnému Otcovi. Sväté prijímanie patrí len k jej doplneniu a k zúčastneniu sa na nej prostredníctvom Prevelebnej Sviatosti; a pokým u obetujúceho vysluhovateľa je vonkoncom nevyhnutné, veriacim sa má iba horlivo odporúčať.

... Z cesty pravdy teda odbočujú tí, čo nechcú slúžiť sv. omšu, ak pri nej kresťanský ľud nepristúpi k Božiemu stolu, no ešte väčšmi blúdia tí, ktorí, keď považujú za nevyhnutné, žeby veriaci spolu s kňazom prijímali Eucharistický pokrm, falošne tvrdia, že tu nejde len o Obetu, ale o Obetu, spojenú s hostinou bratského spoločenstva, a sv. prijímanie, odbavené spoločne, považujú za vrchol celého obradného úkonu.“

O tom, že je svätá omša svojou podstatou obeta a nie spoločenstvom veriacich, podieľajúcich sa na sviatostnej hostine, svedčí aj to, že Cirkev vždy uznávala oprávnenosť prinášania obety aj bez účasti veriacich, ako je z vyššie uvedenej citácie zrejmé.

Pokračovanie nabudúce

Zdroj tit. obrázka

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/obeta-svatej-omse-a-zivot-katolickej-rodiny/>